Poznání a „obeznámenost“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

2003

jedná se o část původního dokumentu:

2003

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 11. 7. 2003

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 11. 7. 2003

Poznání a „obeznámenost“

Hegel napsal (4603, Ph.d.G., S. 35): „Das Bekannte überhaupt ist darum, weil es *bekannt* ist, nicht *erkannt*.“ Každý mýtus se brání proti racionálnímu přístupu tím, že sám racionální přístup je na překážku, abychom se v mýtu zabydlili, abychom v něm byli doma. Ale to je právě to podstatné, že být někde „doma“ znamená jen být na určité prostředí uvyklý. Být na něco zvyklý sice znamená vždy jistou obeznámenost s „poměry“, ale je to jen přizpůsobení okolnostem, nic víc. Rozpoznat pravou povahu oněch okolností, najít způsob, jak je vskutku poznávat, předpokládá nutně nezbytný odstup od nich a srovnání s jinými. A protože nemůžeme být dost dobře „doma“ v různých okolnostech, musíme si osvojit onen odstup, kterým je charakterizováno naše poznávání jiných, cizích okolností, také při kritickém pohledu na okolnosti vlastní, na ty, na které jsme si už zvykli. Onen odstup nespočívá primárně v odstupu od oněch poměrů, nýbrž od toho, jak jsme si na ně zvykli a jak jsme se jim až dosud přizpůsobovali. Skutečné poznání spočívá tedy především na kritické kontrole myšlenkových prostředků, jichž užíváme, a teprve druhotně na přezkoumávání toho, co je poznáváno.

(Písek, 030711–2.)